

*Українська школа в Женеві:
приклад української освіти
за кордоном*

ЗБІРНИК ТЕЗ

з нагоди першої річниці
Української школи
в Женеві

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ЖЕНЕВІ

ÉCOLE UKRAINIENNE À GENÈVE

ЗМІСТ

Перша річниця Української школи в Женеві – маленькі кроки великої освітньої дороги українців у Швейцарії	2
24 червня 2023 року прозвонив останній дзвінок в Українській школі в Женеві	4
Українська школа в Женеві	6
Ті, що повернуться	8
Найголовніше завдання – прищеплення любові до української та українського	9
Досвід діяльності української школи в Португалії	10
Дошкільна освіта в Українській школі в Женеві	11
Перша річниця Української школи в Женеві	12
Український танець – спадковий код української ідентичності	14
Національна ідентичність у сучасній українській школі за кордоном: загальний огляд	16
Українська школа в Женеві – острівець затишної української родини	18
Роль позакласних заходів у формування компетентностей учнів	19
Зберегти національну ідентичність – головна мета Української школи в Женеві	20
Українська школа в Женеві – осередок української культурної традиції	22

Леся НИКОЛАЄВА

*Голова Асоціації «Українки Швейцарії»,
координаторка Української школи в
Женеві*

Перша річниця Української школи в Женеві – маленькі кроки великої освітньої дороги українців у Швейцарії

Школа нам дає знання, навички, пробуджує цікавість до всього нового, незнаного, неосяжного. Вона спонукає нас думати, читати, запитувати, пробувати, помилятися. Школа нас робить добрішими, освіченішими, культурнішими. Школа вчить комунікації між однолітками, учителями та дорослими. Школа нам дарує нових друзів, іноді на все життя. Зрештою, школа нас вчить життю.

Українська школа в Женеві має ще вищу місію: вона є часточкою України у франкомовній Швейцарії, забезпечуючи освітньо-культурну платформу для українських родин. Наша школа навіть має особливе історичне значення в порівнянні з іншими українськими школами діаспори, адже за всю історію українців у Швейцарії вона стала для них першою альма-матер на теренах кантону Женеві.

Українська школа в Женеві створена 10 квітня 2022 року Асоціацією «Українки Швейцарії» з метою забезпечення українським дітям, які живуть у Женеві та її околицях, цікавого, якісного та доступного навчання українською мовою, стала потрібним осередком спілкування для тих, хто був вимушений покинути свою Батьківщину через ганебну, ніколи невинувдану війну. Неабияких зусиль для створення школи доклали місцеві українці та наші професійні вчителі, які теж опинились у Швейцарії через війну в Україні.

Багато українців та швейцарців повірили в Українську школу в Женеві й усіляко її підтримують! Кантон Женеви надав класи у місцевому освітньому закладі для уроків нашої школи та фінансову підтримку. У 2022 році курс української мови та культури офіційно внесли до кантональної програми Cours de langue et culture d'origine (LCO) і наша школа є єдиною в кантоні Женева, у якій офіційно викладаються українська мова і культура як мова і культура походження, що дозволяє переносити оцінки у таблицю, що видається місцевими школами. У 2023 році близько 50 шкіл кантонів Женева та Во, сусідньої Франції уперше вписали оцінки з української мови та культури у таблицю учнів-українців.

Про нашу школу дізнались як на теренах Швейцарії та Франції, так й у Міністерстві освіти і науки України, і ми маємо високу честь представляти Україну в освітніх колах європейських країн. Наша стратегічна місія – виховувати молоде покоління в українських традиціях, навчати української грамоти, відкривати український літературний світ, формувати компетентну українській історії особистість та бути культурним оберегом нашої нації за кордоном!

Дякую за спільні кроки великої справи!

- *Флеш-моб з нагоди Дня вишиванки*

Катерина ДАШЕВСЬКА

Співзасновниця та заступниця
голови Асоціації
«Українки Швейцарії»

24 червня 2023 року прозвонив останній дзвінок в Українській школі в Женеві

У цей самий час минулоріч, після лише двох з половиною місяців існування нашої школи, вона випускала своїх перших вихованців. І вже тоді це здавалося нам великим досягненням. А нині повний 2022/2023 навчальний рік позаду, школа перейшла на новий рівень: подорослішала, окріпла, розширила коло своєї підтримуючої коаліції і почала відлік своєї історії вже в роках.

За цей період Асоціація «Українки Швейцарії» отримала перше фінансування для школи та стала офіційним роботодавцем українським учителям. Для педколективу, який складається переважно із вимушених переселенців, це – можливість працювати за фахом за межами України і місце спілкування рідною мовою. А для тих, хто забезпечує адміністрування школи, – шанс бути корисним своїй Батьківщині. Власне так ми один одному допомагаємо реалізовуватися у сродній праці в осередку українства за кордоном.

Кожен учасник адміністративної команди школи працює на добровільних засадах. Виключно з альтруїстичних міркувань спонсори погоджуються на підтримку її ініціатив. І все тому, що це – суспільно корисний проект для українських дітей. Щоразу, коли відбувається урочистий захід чи екскурсія для учнів, за цим стоїть поміч десятків людей – учителів, батьків, колег іноді з кількох організацій та міст одночасно. Активно допомагає школі і словом і ділом отець Святослав Горецький. Від імені Асоціації дякую усім за цю підтримку та безкорисність, бо люди співпрацюють не через посадові інструкції, а завдяки високій соціальній відповідальності. Зичу нам сил, витримки та натхнення рухатися вперед, з тим самим запалом розвивати школу далі, підтримувати дієздатність її адміністративних процесів, підвищувати якість україномовної освіти за кордоном.

Колись давно Конфуцій говорив: «Не важливо, з якою швидкістю ти рухаєшся до своєї мети, головне — не зупинятися». Усім, хто допомагає в Українській школі в Женеві, бажаю успіху в кожному вашому кроці.

Співзасновниці та заступниці
голови Асоціації
«Українки Швейцарії»

- Наталка Наконечна
- Катерина Дашевська

- Євгенія Філіпенко, постійна представниця України в Женеві
(за сумісництвом – мама учнів школи)
- Катерина Дашевська, співзасновниця та заступниця голови Асоціації «Українки Швейцарії»
- Отець Святослав Горецький, священник Української греко-католицької церкви у Женеві

**Катерина
БОНДАР**

**Головна представниця
СФУЖО в ООН в Женеві,
членкиня Асоціації
«Українки Швейцарії»**

Українська школа в Женеві

Українська школа в Женеві – унікальний осередок української освіти і культури в Швейцарії. У результаті цілеспрямованої роботи та зусиль асоціації «Українки Швейцарії» й високопрофесійних учителів реалізована мрія багатьох українців Женеви та її околиць — мати власну українську школу.

Асоціація «Українки Швейцарії», яка є афілійованою зі Світовою федерацією українських жіночих організацій (СФУЖО), – координаційна організація, яка об'єднує українські жіночі організації в діаспорі. Одним із напрямів її діяльності є збереження української ідентичності, культури та освіти, тому Асоціація взяла на себе важливу місію щодо організації Першої української школи в Женеві. Зважаючи на те, що весною 2022 року до Женеви приїхали й отримали тимчасовий захист декілька тисяч українців, створення української школи для дітей було актуальним і нагальним.

Як головній представниці СФУЖО в ООН у Женеві мені було надзвичайно важливо підтримати ініціативу створення школи та заручитися підтримкою кантону Женева. Після декількох місяців активного листування та перемовин нам вдалося досягти вагомих результатів – включення Української школи в Женеві до списку тих навчальних закладів, де викладаються курси з мови та культури походження, які визнані Департаментом освіти кантону Женева, а також отримання постійних шкільних приміщень і, врешті, фінансування для нашої школи в Женеві.

Заняття в Українській школі не тільки допомагають підтримувати знання української мови, літератури, історії та культури, але вони підтримують культурну й соціальну комунікацію українських дітей, які приїхали до Швейцарії з початком повномасштабної війни, і тих, хто раніше приїхав до Швейцарії.

Крім регулярних занять двічі на тиждень, Українська школа організовує поза навчальні заходи, наприклад, екскурсії для дітей та їх батьків. Школа допомагає дітям знаходитися в українському мовному середовищі, підтримувати зв'язок з Україною, полегшує повернення в Україну і сприяє збереженню української ідентичності за кордоном. Школа дає можливість українським учителям, які вимушені були шукати прихисток за кордоном, мати професійну зайнятість і розвиток у Швейцарії.

Нашій Українській школі в Женеві – успіхів і процвітання!

- *Учні молодших груп з учителями*

Олесь ІЛЬЧЕНКО

**Учитель
української літератури**

Освіта:

Київський педагогічний університет ім. Драгоманова, природничий факультет, учитель біології та географії; Літературний інститут ім. Горького, семінар поезії, літератор

Моя суперсила:

- *намагаюся зацікавити дітей через подання несподіваних, парадоксальних фактів, історій тощо;*
- *ставлюся до дітей як до розумних, ерудованих, які здатні сприймати непрості речі;*
- *показую дітям, що ми – одна команда, робимо спільну справу.*

Ті, що повернуться

Відкладена на три десятиліття, колоніально-імперська війна росіян проти українців (яка триває вже всі триста років), війна, яку багато хто передбачав, на жаль, не припиняється. Загалом це страшне déjà vu повторилося точнісінько за 100 років (достоту історично-літературні, епічні дати – 1914-2014), повторилося і приголомшило: революція, війна, визвольні змагання, пандемія, інтервенція... Знову, як і сто років тому, українці за кордоном організовують для наших дітей найголовніше: національну школу.

Давній вислів-настанова «пізнай себе» неодмінно породжує запитання «хто ми?». Відповідь на нього ми маємо дати перш за все українським дітям, які прибули до Женеви. Мусимо виховувати і освічувати цих юних українців, тобто майбутнє країни. Рятувати їх від національної амнезії, від російської мови, яку багато хто привіз за собою, мов порох і бруд бойовищ, мов давню хворобу. Двічі на тиждень ми нагадуємо дітям, що вони – українці. Ніхто з нас не мав і не має сумнівів: слід, незважаючи на все, «своє робить», а коли говорити точно – «лупати сю скалу».

Звісно, що головний предмет Української школи в Женеві – це рідна мова. Але й українська література обіймає поважне місце в навчанні та вихованні української юні. Ми беремо кращі тексти з величезного масиву української літератури і подаємо їх дітям. Прищепити любов до читання і навчити розуміти тексти – наші основні завдання.

Та життя мінливе і неспокійне. Дехто з нових прибульців до Швейцарії рухається далі – до інших країн. Дехто щодня мріє, як повернеться додому, до України. Звісно, люди розв'язують проблеми по-своєму, керуючись низкою міркувань. Та постає питання: чи згадуватимуть діти свої рідні місця після року-двох (або й більше) перебування в спокійній Конфедерації?

Один учень нашої школи у розмові зі мною описував своє містечко на Вінничині, із захватом згадував улюблену річку, риболовлю на ній і щиро запрошував мене завітати до його маленького раю – щоб показати мені

«усе-усе»... Такі, як він, повернуться. І маю надію, що за кілька років, уже майже дорослими людьми, вони творитимуть нову, прекрасну Україну. Люди, які повернуться, люди, які показали Україну Європі, потім, згодом, привезуть Європу в Україну: тобто – повагу до порядку, раціональність, прагматизм, широкий погляд на світ. Це будуть інакші, кращі люди, обізнані з досягненнями цивілізованих країн.

Будуть і такі, що не повернуться до рідних країв. І тут я маю надію, що всі вони – батьки і діти – стануть потужним лобі, амбасадорами України в країнах свого перебування. Бо й поза межами нашої держави багато чого можна зробити на її користь.

Але, безумовно, більшість із тих, кого змусила виїхати війна, повернуться. Повернуться до рідної мови, літератури, культури. Повернуться з інших країн, областей, із фронтів. Повернуться і ті, які житимуть тільки в нашій пам'яті.

- Зоя Лісовська, Оксана Забужко, Олесь Ільченко.
Літературний урок в Українській школі в Женеві

Тетяна СКРИПАЛОВСЬКА

**Учитель
української мови**

Освіта:

Вінницький педагогічний університет ім.М.Коцюбинського, факультет початкової школи, учитель молодших класів

Моя суперсила:

- у любові до дітей, повазі, розумінні їх індивідуальних особливостей і потреб, відкритості та щирості;
- в умінні викликати в дітей інтерес до пізнання;
- у гарно організованому навчанні.

Найголовніше завдання – прищеплення любові до української та українського

Наша школа є унікальною і дуже цінною навчальною і культурною спільнотою, тож бажаю усім причетним до Української школи в Женеві процвітання і гарних результатів на освітньо-культурницькій ниві! Мої думки щодо вдосконалення нашої роботи наступні:

- у роботі з молодшою групою, до якої прийшли діти з різним рівнем підготовки та різними можливостями батьків щодо приділення дитині часу вдома для підготовки домашнього завдання, я зрозуміла, що наша школа – це незвичайна вітчизняна школа, де діти вивчають усі дисципліни, відвідують щодня уроки..... Нам потрібно це обов'язково враховувати, адже наше найбільше і найголовніше завдання – це прищеплення любові до української та українського дітям, що змушені були виїхати закордон! І, звичайно, у контексті цього ми не можемо орієнтуватися на надання нашим вихованцям академічних знань, а робити акцент на тих аспектах у вивченні української мови і літератури, української культури та історії, які залюблять дітей в Україну!
- виходячи з попередньої думки, що ми є діаспорний освітній заклад, поки що дуже молодий, який проходить період свого становлення, я почала задумуватися над методами... Яким чином нам будувати свою роботу?.. Тому було б добре, щоб досвідчені колеги-педагоги поділилися з нами досвідом. Можливо, варто пройти відповідні курси чи майстер-класи. Я знаю таку людину, яка сама українізувалась і проводить такі мк і уроки зі своєю командою — Гавриш Ганна.
- думаю, було б добре відкрити курси для дорослих. І, до речі, може й для франкомовних або англomовних бажаючих. Безперечно, тут потрібна людина з відповідним рівнем володінням мов.
- на наступний рік потрібно думати про 3 клас.

Забезпечення в нас чудове! Дякую величезне від усіх молодших! У нас все є для навчання!

Дякую за школу!

Це чудовий заклад! І дякую за роботу організаторам! Ви неймовірні! Такі досягнення за рік роботи! Вітаю!!! Подальших успіхів!

Анна ФЕДОРЧУК

**Учитель
української літератури**

Освіта:

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (КПНУ), педагогічний факультет, спеціальність: учитель початкових класів

Моя суперсила:

- *слідую настанові Г.С.Сковороди: "Не вчи камінь котитися, сама природа навчила його. Прийми лише перешкоду, і він сам покотиться";*
- *справжній творчості немає завад чи перешкод! Навіть коли буває важко, не міняю принципів, смаків, залишаюся вірною професії і Батьківщині;*
- *у 2003 році була однією із перших учителів у Португалії, м. Лісабон, що організували Українську школу за кордоном при Спільці Українців у Португалії.*

Досвід діяльності української школи в Португалії

- Мета у нас одна – збереження української мови, культури серед дітей українських емігрантів та виховання і навчання їх в українському душі.
- Інтелігенція завжди й у всі часи була творцем історії. І свою вирішальну місію вона часто виконує й сьогодні, перебуваючи на далекій чужині.
- Наші, українські, діти повинні пізнавати світ, виходячи, насамперед, із свого родоводу, з історії народу, землі нашої, усього того, що належить береги, примножувати, а якщо доведеться – захищати.
- І на такій прекрасній землі, як Україна, яка дісталася нам у спадок від наших пращурів, негоже бути байдужим. Де б ми не були, будьмо патріотами, бережімо честь свого народу, своєї нації!
- Школу, саме школу, українці ставлять в один ряд з таким словами, як мама, Україна, мова.
- Що допоможе нам тут, далеко від рідної землі, зберегти свою мову? У першу чергу – школа!
- Випускники української школи за кордоном, сміливо дивляться у майбутнє, бо окрім знань здобувають найцінніше – уміння бути Людиною, представником великого українського народу.
- Пам'ятаймо: виховує все – люди, речі, явища, але, насамперед і найтриваліше, – це ми, педагоги.

Зі святом тебе, рідна школо!

З першим ювілеєм!

Усім бажаю щастя і удачі

І ще – любові учнів.

Без любові не твориться нічого у житті.

Хай вистачить у нас терпіння і снаги.

Усе краще дітям у душу принести

Це ж наші, українські, діти!

Наталія КУЧЕРЯВА

**Вихователь
дошкільної групи 1**

Освіта:

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, факультет дошкільного виховання, спеціальність: організатор-методист з дошкільного виховання, вихователь

Моя суперсила:

- *досліджую сучасні вітчизняні та світові методики дошкільного виховання та з упевненістю використовую найкращі практики передового педагогічного досвіду;*
- *знаю та відчуваю прагнення кожного маленького вихованця до пізнання навколишнього світу. Супроводжую малюків на шляху до відкриття культури, мови та традицій українського народу;*
- *переконана, що саме в дошкільлі закладаються основи формування національної ідентичності, свідомості та гідності.*

Дошкільна освіта в Українській школі в Женеві

Найменшими вихованцями Української школи в Женеві є діти віком від 3 до 6 років, які відвідують дві дошкільні групи. За стандартами освіти в Україні діти зараховуються до школи, коли їм виповнюється 6 років. Саме так і планувалося в нашій школі. Та вже в перший день занять мами разом із школярами привели і своїх менших дітей (адже саме жінки з дітьми змушені були виїхати з України у зв'язку з війною), бо залишити їх вдома немає можливості. Так було прийняте рішення відкрити дошкільну групу, а зараз їх працює вже дві.

Дошкільна освіта є обов'язковою складовою освіти в Україні. Вона має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, допомогти дитині реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські та національні цінності. Українська школа в Женеві керується державними стандартами освіти в Україні, а для дошкільля – це базовий компонент дошкільної освіти.

У пріоритеті, звичайно, освітні напрями — «Мовлення дитини» та «Дитина в соціумі». Вік до 6 років є сензитивним для засвоєння мови. Саме створення мовного середовища дає можливість формувати спочатку пасивний, а згодом і активний словник. Не секрет, що багато дітей, які прийшли до школи на початку, були російськомовними в силу різних обставин, у тому числі й через спілкування в сімейному колі. Так, знадобився час, та зараз ми маємо результат: діти все більше вживають українських слів та фраз. І це лише початок довгого шляху.

Зміст ігрових занять включає ознайомлення дітей із сімейними та народними традиціями, українською оселею, рідним краєм, народним одягом, українською народною іграшкою, календарно-обрядовими святами, звичаями та традиціями, національною кухнею та ремеслами.

А моє головне завдання як педагога – зробити цей процес цікавим, яскравим та захопливим, з урахуванням індивідуальних особливостей кожного маленького вихованця.

Марина БІЛІЧЕНКО

**Учитель
української культури**

Освіта:

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, природничий факультет, спеціальність: вчитель біології, хімії, основ здоров'я та екології

Моя суперсила:

- Я активна та творча людина;
- Дуже люблю дітей, надзвичайно радію, коли учням подобаються уроки;
- Маю 10 років педагогічного досвіду, з них 9 років класним керівником, вчителем та 1 рік заступником директора з виховної роботи.

Українська школа в Женеві – острівець затишної української родини

Волонтерство в Українській школі Женеві – це як другий ковток повітря після бездиханності, яку обумовила війна з нами, переселенцями. Спочатку ти йдеш на роботу за інерцією, а потім розумієш, що це – невеличка частина твого улюбленого життя, такого рідного, нашого, українського.

Українська школа в Женеві – це острівець затишної української родини дітей, батьків, учителів, адміністрації школи. Це те, без чого немає вогника в очах у всіх учасників освітнього процесу. Ми так один одному потрібні, як ніхто й ніколи!

А як хочеться додому, в Україну, і якби не ця школа, я як учитель, відчувала б себе зовсім по-іншому, по-чужинськи в такій великій індустріальній, фінансовій та культурній Женеві. Я не йду до школи, я лечу, бо це моє: любов до дітей, відчуття необхідності, продовження знань у найціннішому, що є у нас, – у дітях!

А діти, вони такі по-особливому втомлені після швейцарської школи в середу й водночас щасливі від спілкування рідною українською мовою, їх усмішки, задоволення на обличчі ні з чим не зрівняєш.

Розумієш, що багата не та людина, що має купу грошей, а та, яка має рідну мову, усміхнених дітей у рідній домівці. І саме Українська школа стала для нас усіх цим домом далеко в Швейцарії.

Я знаю, що війна завершиться, а наші діти, сповнені нових швейцарських знань та з генетичним кодом справжніх українців, повернуться назад в Україну й відбудують її по-новому, принесуть в неї цей закордонний лоск, але будуть завжди вірні своєму українському покликанню бути людяними, добрими, толерантними, освіченими Людьми з українською культурою в серці й у своїх вчинках!

Галина ПІДКАМІННА

**Вихователька
дошкільної групи 2**

Освіта:

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, юридичний факультет, спеціальність — правознавство

Моя суперсила:

- *Щира і відкрита любов до дітей. Неймовірне терпіння, турбота, ніжність і ласка – це те, чим я радо можу поділитися з дошкільнятами.*
- *Для мене кожна дитина – це дорогоцінний алмаз, який потребує окремого вивчення, особливої обробки, і лише після нанесення фацетів, перетворюється у найкоштовніший камінь світу. Тому лише при правильному навчанні та вихованні дитини можна виплекати освічену, морально та фізично здорову Людину.*

Перша річниця Української школи в Женеві

У сучасному житті розвинених іноваційних технологій генної інженерії та штучного інтелекту найбільшою цінністю залишається Людина.

Дитина – це найцінніше, що створено Природою.

Кожна дитина – це особистість, яка потребує окремого вивчення, особливої уваги і ставлення. Тому лише при правильному навчанні та вихованні можна виплекати освічену, морально та фізично здорову Людину.

Сучасні діти можуть навчатися всьому з моменту, коли при розмові вони слухають, запитують і чимось цікавляться. Вони дуже розумні, добре розвинені і володіють такими знаннями, які не всі батьки можуть опанувати.

Українська школа в Женеві – це навчальний та культурно-просвітницький простір у діаспорі, який допомагає дітям виховуватися на культурно-історичних традиціях та національних цінностях українського народу.

Для досягнення основної мети школи, доводиться змінювати підхід та методику до проведення занять з вихованцями.

Дошкільна група 2 Української школи в Женеві – це енергійні, розковані, емоційні, з яскраво вираженим характером малюки 3-4 років.

Вимальовую у спогадах картину перших занять з дошкільнятами. Вони нагадували вибухо-емоційно неконтрольовані створіння, які, переступивши поріг класу, розбігалися хто куди, пірнали під стільці і виринали вітрилами на палубах парт, повзали на колінах, збивалися у незрозумілі клубки, сміялися і плакали, билися і обнімалися, вигукували і пищали різними мовами.

Було цікаво спостерігати за цим дійством!

Як у вихователя наймолодшої дошкільної групи, у мене було головне завдання — побудувати кожне заняття так, щоб дітям було цікаво, щоб виникло бажання слухати і вчитися, опанувати нові знання і пізнавати світ.

Важливим стало питання врахування емоційного стану батьків, які разом з дітьми перебувають у постійній тривозі та неспокої через наслідки війни в Україні.

Тож кожен урок будеється на спостереженнях і врахуванні особливостей поведінки дітей, їх емоції у сприйнятті тієї чи іншої інформації.

Кожна дитина талановита, тому головне завдання вихователя дошкільної групи — допомогти батькам та дитині розкрити її необмежений потенціал, який закладений природою та генами, шляхом застосування різних методик та практик.

Заняття в групі будуються з урахуванням сприйняття світу очима дитини у формі розвиваючих ігор для дошкільнят і спрямовані на розвиток інтелекту, мислення, пам'яті, уваги та цілеспрямованості.

З метою розвитку ширшої уяви дитини даються складні завдання з дрібної моторики. За рік навчання в Українській школі в Женеві наймолодші дошкільнята навчилися самостійно виготовляти саморобки, зразки яких їм пропонуються перед заняттям. Розвиваючи в дітях цілеспрямованість і впевненість, спрямовуємо їх на самостійний вибір тієї чи іншої саморобки.

Важливим у процесі навчання є розвиток художньо-естетичного смаку у дитини, який проводиться на заняттях малювання під легкій фон класичної музики українських композиторів, зокрема Мирослава Скорика «Мелодія», Дмитра Бортнянського «Музика серця», Миколи Леонтовича «Щедрик» та інших.

На заняттях мовленнєвого розвитку дошкільнята та їхні батьки вивчають чарівні слова рідної української мови разом зі «Словничком-Чарівничком», з яким продовжують навчання вдома. На кожному занятті проводяться вправи на правильну вимову деяких літер та слів.

Для тренування пам'яті у дітей, кращого запам'ятовування інформації та назв на основі візуального мислення на заняттях використовується розучування віршиків за допомогою мнемотехніки.

З метою прищеплення любові до національної культури та мови у дошкільній групі 2 проводилися шевченківські дні, де діти (та їхні батьки) знайомилися із славетним українським поетом, художником та філософом Тарасом Шевченком.

Розучування за допомогою відео вірша «Садок вишневий коло хати» викликало у дітей хвилю емоцій і вони намагалися один поперед одного переповідати рядки поезії «Кобзаря» про щасливе життя української родини та неповторну чарівність рідної природи. На уроках лунали пісні на слова поета, діти практикували навички вимови та зв'язне мовлення.

У розважально-ігровій формі проводяться заняття з вивчення українського правопису «Подорож у країну Абетки». За допомогою відео, демонстрації мультфільмів, роздрукованих літер діти вивчають азбуку, навчаються писати та складати слова українською мовою.

Важливими у вихованні дітей є заняття з етикету та культури поведінки. Дошкільнята вивчають манери поведінки, форми звернень і привітань, поведження з оточуючими людьми та вчаться сервірувати стіл і правильно за ним поводитися.

Методика уроків спрямована не лише на дітей, а й на їх батьків.

Проведення занять у дошкільній групі разом з батьками є головною метою, яка дає можливість легше досягнути позитивних результатів.

Я пишаюся своїми вихованцями!

Наталія ЧІЛІКІНА

Хореограф, балетмейстер

викладач вищої категорії фахових дисциплін, кандидат мистецтвознавства, лауреат міжнародних та національних конкурсів виконавців та балетмейстерів

Освіта:

Харківський державний інститут культури (нині академія культури), спеціалізація «Народна хореографія», PhD

Моя суперсила:

- *багаторічний досвід роботи як в Україні, так і за її кордонами, помножений на безмежну любов та захоплення культурою, мистецтвом та історією українського народу.*

Український танець – спадковий код української ідентичності

Створення та функціонування в Женеві Української школи – це значуща подія для українців, що перебувають зараз у Швейцарії. Саме створення такого простору для дітей та їх батьків підтримує в них приналежність до української нації, зберігає історично сформовану систему ознак і властивостей, які вирізняють українську людину та українську спільноту серед інтернаціонального населення міста і країни.

Як мати підлітка я дуже рада, що в сина є можливість вивчати українську мову, літературу, культуру; спілкуватися рідною мовою з однолітками та співвітчизниками; брати участь у прекрасних заходах школи, а значить, – відчувати себе українцем, носієм української культури та громадянином незалежної держави.

Особливим приводом для нашої спільної гордості є ще й те, що навчальний процес у школі налагоджено чудово:

- уроки проходять у приміщенні школи зі світлими та добре пристосованими класними кімнатами;
- заняття проводять високопрофесійні українські викладачі (у школі викладають два відомих українських письменники, багато кандидатів наук, заслужених діячів, викладачів-методистів);
- усі комунікації в межах школи та під час проведення різноманітних заходів відбуваються виключно в україномовному просторі.

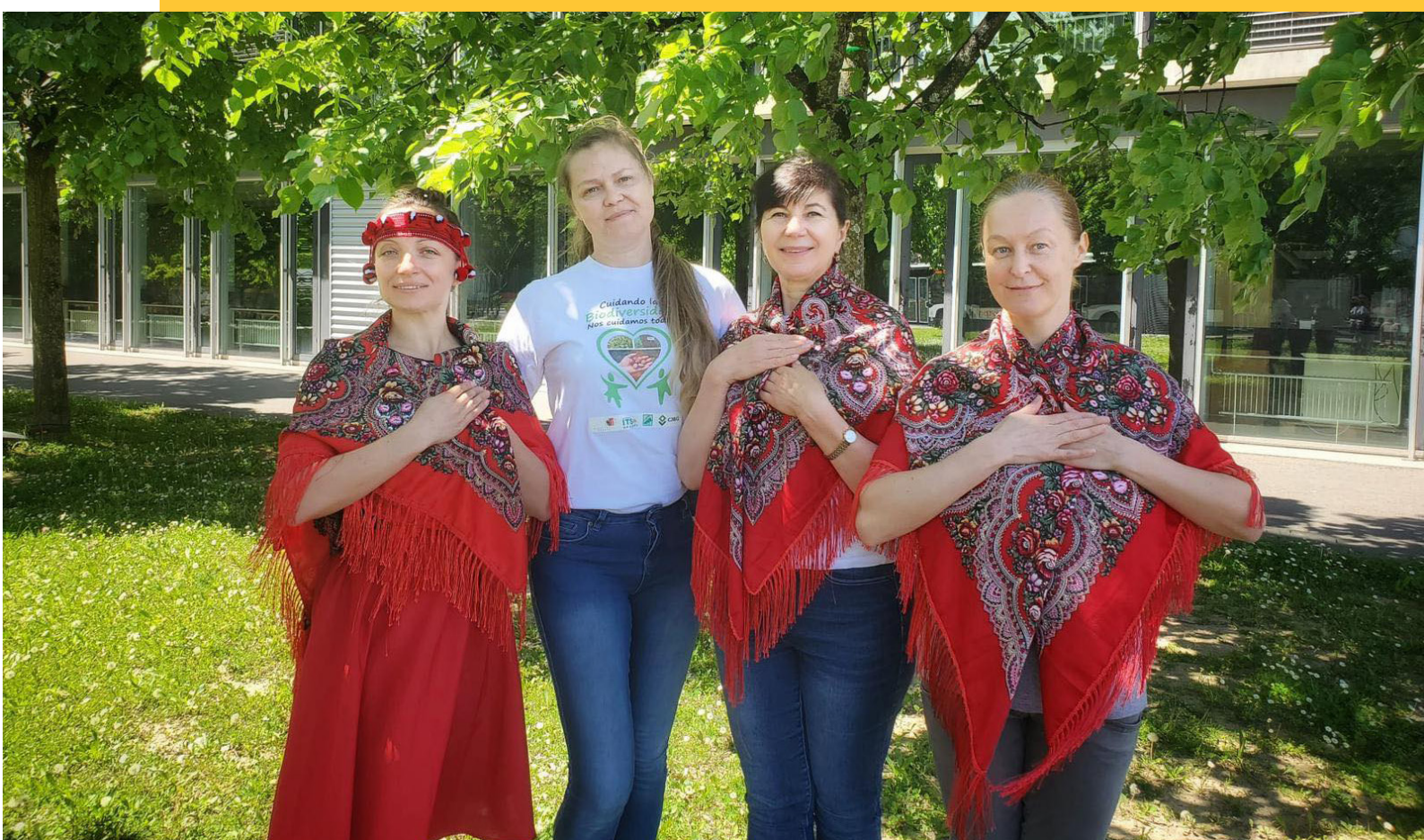
Окремо хочу зазначити, що саме організаторами школи, її викладачами дуже велика увага приділяється долученню дітей до української культури та її вивченню. Наприклад, у молодших класах спільно з учителем Оксаною Кротюк ми змогли провести цикл уроків (теоретичний і практичний) з ознайомлення учнів з українським танцем! Діти не тільки змогли доторкнутися до багатовимірного світу різноманітних українських танців, а й спробували станцювати весняний танець-гру «Заплетемо шума». Танець – це вид мистецтва, притаманний українському народові. Прагнення до пісні й танцю – це прояв національного менталітету. Танцювання у важкі часи війни, попри психічне

пригнічення – це риса вольової людини, прояв козацького характеру... Сподіваюсь, що ця започаткована традиція буде продовжена в наступному навчальному році.

Українці за кордоном опинились в складних умовах, бо змушені були не з власної волі покинути свої домівки, але вони гуртуються в українські спільноти, творчі колективи, що є чи не єдиним виходом зберегти свою національну ідентичність, одним із кодів якої є український танець. Він допомагає нормалізувати психологічно-емоційний стан, підвищити стійкість до стресу тощо.

З жовтня 2022 року при українському освітньому центрі «Reborn» була організована українська танцювальна школа для дітей і дорослих, керівником якої я є. Уже сформувався колектив, який готується до своїх перших виступів з презентацією українського танцю як елементу української культури мешканцям та гостям Женеви. До речі, учасниками цього колективу є 4 викладачі та організатори Української школи! Тож долучайтесь, запрошуємо всіх бажаючих!

Підсумовуючи, щиро дякую Українській школі в Женеві за її плідну працю і хочу наголосити, що саме культура є дієвим імунітетом від виродження, втрати ідентичності нації. Національна культура консолідує, робить націю монолітною та стійкою до сторонніх впливів.

- *Учителі школи – учасниці танцювального колективу Ukrainian Dance School Geneva (керівник п. Наталіч Чілікіна)*

Ольга РАДЧЕНКО

**Учитель
української культури**

Освіта:

Прикарпатський національний університет ім.В.Стефаника (м.Івано-Франківськ), філософський факультет, спеціальність: викладач філософських і релігієзнавчих дисциплін; Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ), PhD зі спеціальності «Етика». Молодший спеціаліст із кваліфікацією вихователя в дошкільних закладах

Моя суперсила:

- мені подобається у діалозі з учнями супроводжувати їх до розкриття сутності світу людини і культури, до таємниць творчості, гідності, людської взаємодії;
- захоплююся глибиною і багатством української культури, її осучасненням у щоденному житті і на свята;
- в особистому житті та роботі дотримуюся настанов Тараса Шевченка: і своє якісно вивчаймо, і чужого доброму навчаймося. Творімо добре майбутнє своє, світу шляхом взаємозбагачення культур.

Національна ідентичність у сучасній українській школі за кордоном: загальний огляд

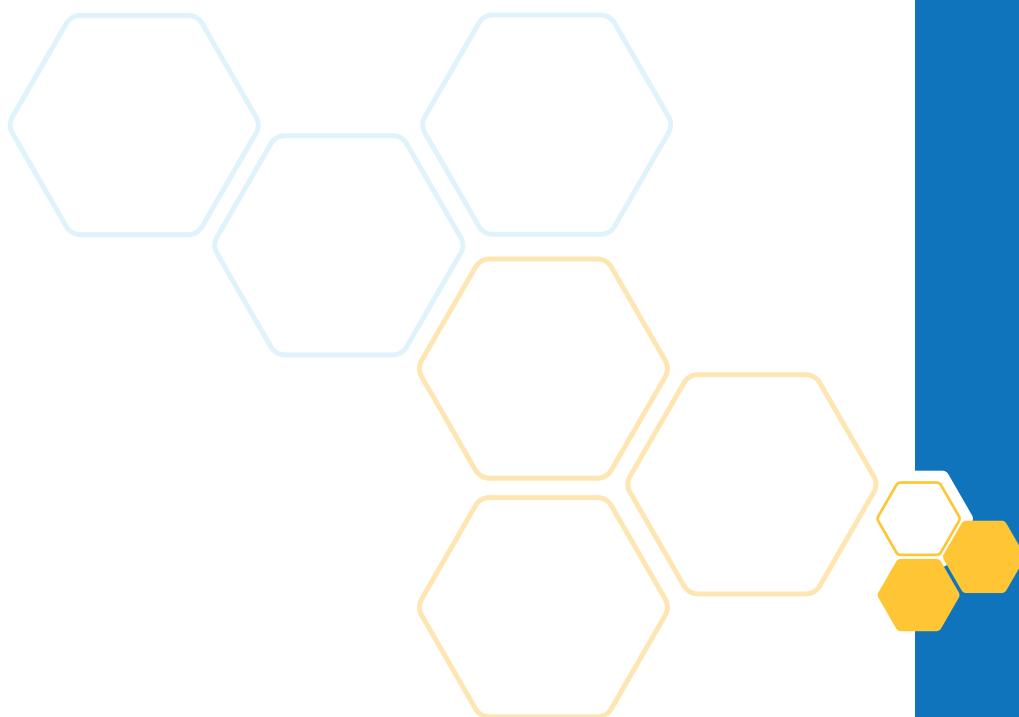
Національна ідентичність є усвідомленням і почуттям єдності з іншими представниками своєї нації як «Ми – почуття», приналежності до єдиного соціального організму, «на-роду» як нашого роду. Цей організм має, зокрема, спільні цінності і сенси, мову, культуру: «Ми є, у нас спільні історія, теперішнє, спільне розуміння та дії на благо майбутнього». Це й простір українського спілкування, навчання, захисту меж, розвитку цінного, святкування визначних подій тощо. Це й усвідомлення відмінності між «Ми» - «Інші» та правил взаємодії (найдавніше архетипічне розмежування – інший як друг чи інший як ворог?).

Первинна національна ідентифікація відбувається через сім'ю, родину, освіту, соціальне середовище. Визначальною у цьому для дитини є національна ідентичність батьків, рідних. Національна ідентичність може зі зрілістю суб'єктивно змінюватися як вільний чи насаджений вибір людиною приналежності до тієї нації, яка визнається своєю незалежно від родинних зв'язків, країни походження. У такому випадку важливе міжкультурне поєднання ідентичностей (наприклад, україно-швейцарської у змішаних сім'ях), а втрата однієї з них є зменшенням ресурсів дітей. Позитивом такого здорового міжкультурного діалогу є взаємозбагачення кожної з націй.

Для дітей важлива наявність життєствердних і переможних моделей власної нації. За її відсутності діти шукають більш виграшні, на їхню думку, моделі. Для учнів молодших класів за кордоном значним є вплив тієї нації, у країні якої вони перебувають. Столітня російсько-імперська окупація українських земель призвела до насильницької асиміляції українців у так званій «руській мір», до втрати української ідентичності і її заміни на молоросійську, меншовартісну. Русифікація здійснювалася Росією останні 30 років особливо потужно як ідеологічна складова майбутньої війни проти українців. Тому мовою спілкування багатьох українських сімей за кордоном, є, на жаль, російська. Точкою свідомого повернення до власної української ідентичності може стати справжня історія власних родин, які московські режими «зламали» насильною русифікацією – як моральною, так і фізичною, аж до знищення людей, сімей, родів. У соціальному просторі маємо

звільнитися від ворожих впливів, починаючи з російських мультфільмів, матеріалів соціальних мереж, медіа, політичних наративів тощо для відновлення правдивої української історії, повернення української мови як мови сімейного, родинного спілкування, долучення до української культури тощо. Важлива ідентифікація російської мови, культури у часи російсько-української війни як чужої, окупаційної і повернення до української ідентичності.

Учні у сучасних українських школах за кордоном перебувають поза українським соціальним простором, тому осердям української ідентичності можуть стати сім'я, українська школа, культурний центр, церква, Пласт, громадські організації тощо у якісній взаємодії між ними щодо української стратегії. При цьому важливі правдивість і соціальна комунікація. Травмуючою подією для дітей, молоді став повномасштабний напад російської армії на Україну, що зумовив вимушений виїзд мільйонів українців за кордон з 24 лютого 2022 року, тому зв'язок з українською ідентичністю може бути болісним. Цей біль потребує пропрацювання і зцілення шляхом розуміння, що українці воюють за власну землю, життя, за безпеку і демократію Європи, світу. Що кожна українка, кожен українець за кордоном у часі війни – це міжнародний дипломат, який відстоює інтереси України, долучає до її підтримки міжнародну спільноту. Що бути українцем – це сильно, гідно і гордо.

Ірина КУДРЯВЦЕВА

**Учитель
української мови**

Освіта:

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, філологічний факультет, спеціальність: учитель української мови та літератури

Моя суперсила:

- *бути вчителем – мій вибір. Я з радістю йду цим шляхом;*
- *люблю школу, люблю дітей, люблю спостерігати, як виростають люди, творчі особистості. І мені завжди дуже приємно усвідомлювати, що в них часточка моєї праці;*
- *у педагогіці 25 років, маю звання «вчитель-методист вищої категорії», переможець конкурсу «Учитель року» (м. Луганськ, 2013).*

Зберегти національну ідентичність – головна мета Української школи в Женеві

Наша школа - це сім'я, у якої і радощі, і невдачі – навпіл. Це колектив-шукач, який прагне до усього нового, прогресивного. Це уроки й свята, це, вечори й екскурсії, це мандрівки, це зустрічі з письменниками та діячами культури.

І знову доріжка до школи, у клас, щоб дарувати розумне, вічне, незгасиме полум'я любові до рідної землі, до її найславніших людей, до життя, до славної історії України, до батька й матері. Без цієї любові не буде справжньої людини, не усміхатиметься з голубих небес сонце, не співатиме під важким колосом нива, не лунатиме наша задушевна українська пісня.

Отож, рідна школо, нехай безмежним буде щастя твоїх вихованців, хай врожайною буде твоя педагогічна нива, хай високо в небі, обнявшись із сонцем, пливе веселкою доля твоєї великої, дружньої сім'ї.

Українська школа має мету зберегти національну ідентичність тих, хто змушений був виїхати з України під час повномасштабного вторгнення росії, у новому середовищі. Минув рік, українські жінки постійно стежать за військовими та політичними новинами з дому. Вони залучені до потоку інформації та переживають за своїх родичів.

Україна за трагічних умов перетворилася на один з головних світових трендів, і це надало нам багато переваг та можливостей, зокрема формуватиме позитивний імідж Української держави на міжнародному рівні.

Після страшних подій, що довелося пережити з початку вторгнення рашистів в Україну, стежка долі знову привела мене до школи. Тепер – Українська школа в Женеві.

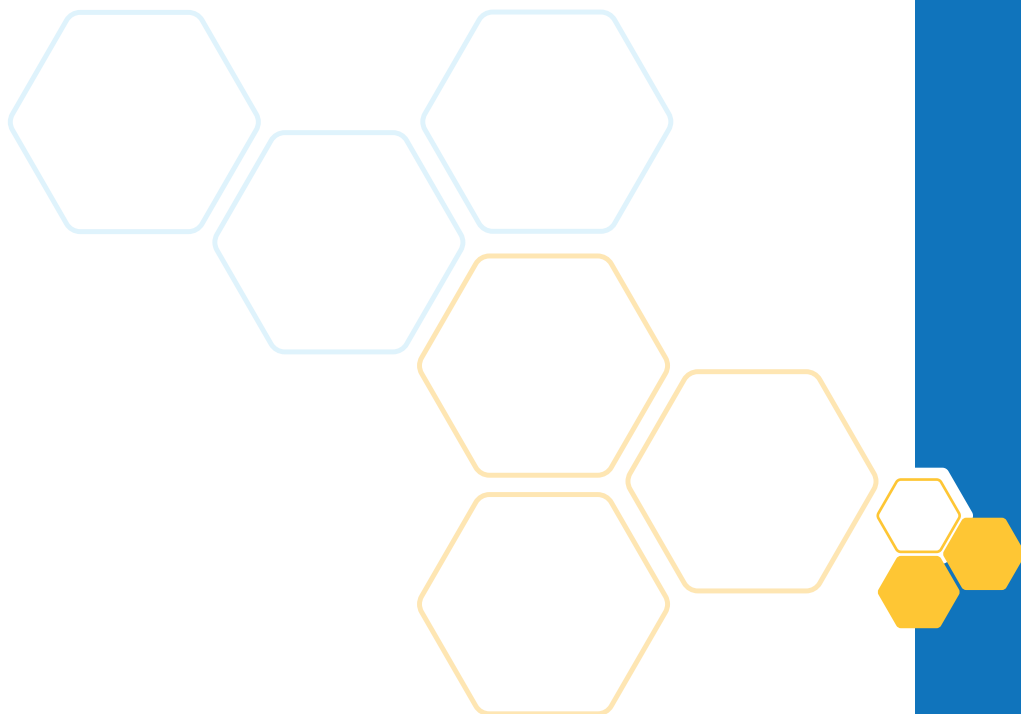
Вона для дітей, які ховалися в укриттях, а потім поспіхом тікали зі своїх домівок, вона для дітей, які сумують за татами, що залишились в Україні, та за друзями, яких розкидало по світу. Вона також і для дітей, що народились в Швейцарії або давно тут живуть... Школа дає змогу говорити рідною мовою, вивчати історію та культуру, вона задає ритм, дає стабільність та надію, вона, наче віск у вулику, скріплює наших людей, які мають величезне прагнення не втрачати зв'язок з Україною.

Багато питань щодо організації навчання, фінансування та забезпечення постає перед адміністрацією школи, але сподіваємося, що разом, гуртом усе зробимо, і буде багато можливостей, щоб дарувати розумне, вічне, незгасиме полум'я любові до рідної землі, до її найславетніших людей, до життя, до славної історії України, до батька й матері. Бо без цієї любові не буде справжнього УКРАЇНЦЯ.

Отож, рідна школо, нехай безмежним буде щастя твоїх вихованців, хай врожайною буде твоя педагогічна нива, хай високо в небі, обнявшись із сонцем, пливе веселкою доля твоєї великої, дружньої сім'ї.

- Прогулянка учительського колективу на гору Салев, Франція

Олена ВАРЕНІКОВА

**Учитель
української мови**

Освіта:

Харківський державний педагогічний інститут імені Г.С.Сковороди (зараз – Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди), факультет української мови та літератури, спеціальність: українська мова та література, кваліфікація: учитель української мови та літературикандидат філологічних наук, доктор філософії в галузі літератури

Моя суперсила:

- *люблю, коли учні застосовують отримані знання на практиці;*
- *люблю створювати навчальні ситуації, коли учні самостійно роблять відкриття;*
- *моя третя суперсила – це моя професія, моя «сродна праця», про яку свого часу писав відомий філософ і письменник Григорій Сковорода. В освіті майже 30 років, з яких – 10 років була заступником декана з вищою роботою. Член Національної спілки журналістів України.*

Роль позакласних заходів у формування компетентностей учнів

Урок був і залишається основною формою проведення навчальних занять, але суттєвим його доповненням є позакласні заходи – подорожі, екскурсії, уроки на природі, у музеях тощо. Саме такі форми отримання інформації дозволяють формувати нові знання на основі безпосередніх спостережень за соціумом, природою, учать спостерігати і робити самостійні висновки.

В умовах сьогодення, коли тисячі українських учнів вимушені були, рятуючись від розв'язаної росією проти України війни, виїхати за межі рідної землі, постають надактуальні питання не лише для часу Тараса Шевченка – Хто ми? Чий сини? Яких батьків?

Саме екскурсії, подорожі, організоване відвідання музеїв Женеви й Швейцарії дають переконливі факти, що сприяють усвідомленню школярами власної ідентичності як частини унікальної, розвиненої, європейської нації – українців. Подорожі дають значно більше інформації, ніж підручники, адже щоб пізнати світ, потрібно його побачити, відчути, пережити емоції здивування, захоплення, радості... і усвідомити свою неповторність у формуванні картини світу, що виявляється у пісні, казці, танці, живописі, театральному мистецтві, літературі, архітектурі...

А ще – вихід поза межі шкільних класів – у культурний простір – допомагають на певний час змусити учнів «забути» про комп'ютер та інтернет, про «сидіння» в чатах та ізолюватися від цифрового світу, який далеко не завжди пропонує достовірну інформацію і розвиває користувача у гуманістичному руслі. Ці аспекти враховуються педагогічним колективом Української школи в Женеві, а тому проводиться досить багато позашкільних заходів.

Лише протягом трьох місяців Української школою в Женеві та асоціацією «Українки Швейцарії» були проведені екскурсії до Шайонського замку (околиці Монтрьо), до Національного музею паперу, шрифту та друкарства Basler Papiermühle у місті Базель. Учні відвідали виставку робіт з колекції Київської картинної галереї в RATH museum, побували на онлайн-презентації книги історика Андрія Парамонова «Дорогами Сковороди», взяли участь у Шевченко-фесті.

Таким чином, для учнів Української школи в Женеві створені умови для їх всебічного розвитку та формування мовної, загальнокультурної, громадянської, інформаційно-комунікаційної, комунікативної, естетичної, мистецької, історичної компетентностей, що в сукупності сприяє формуванню національно свідомої особистості.

Світлана САДОВНИК

Учитель української культури

Освіта:

Київський державний університет культури і мистецтва, факультет культурології, спеціальність: викладач історії української культури

Моя суперсила:

- у захопленні історією і культурою України;
- у прагненні поширювати знання про Україну світом;
- у любові до спілкування з дітьми. Як мама трьох синів розумію важливість виховання і освіти.

Українська школа в Женеві – осередок української культурної традиції

Щиро вдячна асоціації «Українки Швейцарії», о. Святославу й усім активним українцям за створення українського осередку в Женеві. Це місто є центром міжнародних організацій, мета яких – створення, підтримка та розвиток справедливого світу для людей з різними культурними традиціями, релігійними поглядами, і ми маємо об'єднуватися навколо таких цінностей, як рівність і свобода, права кожної людини на навчання, свободу віросповідання, свободу слова.

Саме тепер, у час, коли право українського народу на самовизначення поставлено росією не тільки під сумнів, а й заперечується на рівні уряду, існування осередку української культурної традиції в самому серці Об'єднаних Націй – це акт поновлення справедливості.

Шана кожній особистості, яка віддає любов до дітей і України, фахові знання, особистий час, фінанси та сили у справу збереження та популяризації української культури у Швейцарії.

Контакти Української школи в Женеві

www.femmes-ukrainiennes.ch/ecole

school@femmes-ukrainiennes.ch

 www.facebook.com/EcoleUkrainienneGeneve/

Контакти Асоціації "Українки Швейцарії"

www.femmes-ukrainiennes.ch

info@femmes-ukrainiennes.ch

 www.facebook.com/UAWomenInCH/

